YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
26 päivänä kesäkuuta 2003 *

Asiassa C-334/01,

jonka Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Glencore Grain Rotterdam BV

vastaan

Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung

ennakkoratkaisun pysyvien tarjouskilpailujen avaamisesta Ranskan ja Saksan interventioelinten hallussaan pitämän leipävehnän viemiseksi tiettyihin AKT-maihin markkinointivuoden 1995/96 aikana 10 päivänä lokakuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2372/95 (EYVL L 242, s. 3) 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan ja maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 5.12.1994 annetulla komission asetuksella N:o 2955/94 (EYVL L 312, s. 5), 47 artiklan 2 kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit F. Macken (esittelevä tuomari) ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Glencore Grain Rotterdam BV, edustajanaan Rechtsanwältin B. Festge,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Niejahr,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Glencore Grain Rotterdam BV:n ja komission 28.11.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.1.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Verwaltungsgericht Frankfurt am Main on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 17.7.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.9.2001, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen pysyvien tarjouskilpailujen avaamisesta Ranskan ja Saksan interventioelinten hallussaan pitämän leipävehnän viemiseksi tiettyihin AKT-maihin markkinointivuoden 1995/96 aikana 10 päivänä lokakuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2372/95 (EYVL L 242, s. 3) 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan ja maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 5.12.1994 annetulla komission asetuksella N:o 2955/94 (EYVL L 312, s. 5; jäljempänä asetus N:o 3665/87), 47 artiklan 2 kohdan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa kantajana on Glencore Grain Rotterdam BV (jäljempänä Glencore) ja vastaajana Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (Saksan liittotasavallan maatalous- ja elintarvikevirasto; jäljempänä Bundesanstalt) ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittu on kieltäytynyt vapauttamasta osaa Glencoren vakuudesta, joka on annettu vehnän vientiä tiettyihin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maihin (jäljempänä AKT-maat) koskevan tarjouskilpailumenettelyn yhteydessä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

Asetus N:o 1766/92

3 Vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 30 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1766/92 (EYVL L 181, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna 22.12.1994 annetulla neuvoston asetuksella N:o 3290/94 (EYVL L 349, s. 105), 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden nimeämät interventioelimet ostavat tietyt niille tarjotut yhteisössä korjatut viljat, kuten vehnän, jos tarjoukset täyttävät tietyt, erityisesti laatua ja määrää koskevat vaatimukset.

4 Asetuksen N:o 1766/92 5 ja 23 artiklassa annetaan komissiolle valtuudet vahvistaa yksityiskohtaiset menettelyt ja edellytykset, joiden mukaisesti jäsenvaltioiden interventioelimet voivat ottaa viljat haltuunsa ja saattaa ne myyntiin.

Asetus N:o 2131/93

5 Interventioelinten hallussaan pitämien viljojen myyntiin saattamisen menettelyistä ja edellyksistä 28 päivänä heinäkuuta 1993 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 2131/93 (EYVL L 191, s. 76), sellaisena kuin se on muutettuna

25.1.1994 annetulla komission asetuksella N:o 120/94 (EYVL L 21, s. 1; jäljempänä asetus N:o 2131/93), säädetään kahdesta eri tarjouskilpailumenettelystä, joista toinen koskee viljojen saattamista myyntiin yhteisön markkinoilla ja toinen niiden saattamista myyntiin vientiä varten.

6 Molemmissa tapauksissa asetuksen N:o 2131/93 13 artiklan 4 kohdassa säädetään vakuuden antamisesta. Kyseisen säännöksen mukaan kerran tehtyjä tarjouksia ei voida muuttaa eikä peruuttaa, ja ne ovat hyväksyttäviä vain, jos niihin on liitetty todiste tarjouksen tekijän antamasta vakuudesta.

7 Asetuksen N:o 2131/93 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tässä asetuksessa tarkoitetut vakuudet on annettava komission asetuksen (ETY) N:o 2220/85 III osaston säännösten mukaisesti.

2. Edellä 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu vakuus vapautetaan sellaisten määrien osalta,

— —

— joiden myyntihinta on maksettu asetetussa määräajassa ja joille on annettu vähimmäishinnan ja maksetun hinnan välisen eron kattava vakuus vientiin tarkoitetun myynnin ollessa kyseessä sekä maksetun hinnan ollessa alempi

kuin yhteisön markkinoille uudelleen myyntiin saattamisessa noudatettava 5 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännösten mukainen vähimmäishinta.

3. Edellä 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu vakuus vapautetaan sellaisten määrien osalta

— —

— joista on esitetty asetuksen (ETY) N:o 3665/87 18 artiklassa tarkoitetut todisteet. Vakuus kuitenkin vapautetaan, jos toimija esittää todisteen siitä, että vähintään 1 500 tonnia viljatuotteita on poistunut yhteisön tullialueelta merikelpoisessa aluksessa. — —

— —

5. Edellä 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu vakuus siirtyy vakuuden saajalle sellaisten määrien osalta, joiden osalta 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuja todisteita ei ole esitetty asetuksen (ETY) N:o 3665/87 47 artiklassa säädetyssä määräajassa, paitsi ylivoimaisen esteen sattuessa."

Asetus N:o 2372/95

8 Asetuksen N:o 2372/95 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu, 1 artiklassa tarkoitetun leipävehnän myynti tapahtuu asetuksessa (ETY) N:o 2131/93 säädettyjen menettelyjen ja edellytysten mukaisesti."

9 Asetuksen N:o 2372/95 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tarjoukset ovat hyväksyttäviä ainoastaan, jos tarjouksen tekijä toimittaa kirjallisen todistuksen siitä, että hän on tehnyt sopimuksen leipävehnän toimittamisesta AKT-maahan tai useampaan kyseisen asetuksen liitteessä I esitettyyn AKT-maiden ryhmään kuuluvaan AKT-maahan vientiä varten, ja jos niiden mukana on vientitodistushakemus kyseisen määräpaikan osalta.

10 Asetuksen N:o 2372/95 5 artiklan 3 kohdan mukaan vientitodistus velvoittaa toimijaa viemään tuotteet siihen AKT-maahan tai niihin AKT-maihin, joiden osalta todistushakemus on tehty.

11 Asetuksen N:o 2372/95 8 artikla kuuluu seuraavasti:

"1. Asetuksen (ETY) N:o 2131/93 13 artiklan 4 kohdan mukaisesti annettu vakuus on vapautettava heti, kun vientitodistukset on luovutettu tarjouskilpailun voittajalle.

2. Liitteessä I määriteltyihin maihin viemisen ja niistä tuomisen velvoitteesta annetaan vakuus, joka on 60 ecua tonnilta. Tästä summasta 20 ecua tonnilta annetaan vientitodistuksen antamisen yhteydessä ja loput 40 ecua tonnilta ennen viljan siirtoa.

Komission asetuksen (ETY) N:o 3002/92 15 artiklan 2 kohdasta poiketen

— 20 ecua tonnilta on vapautettava kahdenkymmenen työpäivän kuluessa päivämäärästä, jona tarjouskilpailun voittaja on toimittanut todistuksen siitä, että siirretty vehnä on lähtenyt yhteisön tullialueelta,

— 40 ecua tonnilta on vapautettava viidentoista työpäivän kuluessa päivämäärästä, jona tarjouskilpailun voittaja on toimittanut todistuksen siitä, että vehnä on saatettu kulutukseen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa AKT-maassa tai AKT-maissa. Tämä todistus toimitetaan komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 18 ja 47 artiklan säännösten mukaisesti.

— — »

Asetus N:o 3665/87

12 Asetuksen N:o 3665/87 18 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kulutukseen saattamista koskevien tullimuodollisuuksien täyttyminen todistetaan esittämällä viejän valinnan mukaan jokin seuraavista asiakirjoista:

a) tulliasiakirja, sen jäljennös tai valojäljennös; kyseisen jäljennöksen tai valojäljennöksen on oltava alkuperäisen asiakirjan hyväksymismerkinnällä varustaneen toimielimen, kyseisen kolmannen maan viranomaisten tai jonkin jäsenvaltion viranomaisten kyseisessä kolmannessa maassa taikka vientituen maksamisesta vastaavan toimielimen oikeaksi todistama

b) purkamis- ja kulutukseensaattamistodistus, jonka antaa kansainvälinen tarkastukseen ja valvontaan erikoistunut laitos, joka on jonkin jäsenvaltion hyväksymä. Kyseisessä todistuksessa on annettava kulutukseen saattamista koskevan tulliasiakirjan päiväys ja numero.

2. Jos viejä ei kykene hankkimaan valitsemaansa asiakirjaa 1 kohdan a tai b alakohdan mukaisesti tai ryhdyttyään asianmukaisiin toimiin tämän asiakirjan saadakseen tai jos asiakirjan aitoudesta on epäilyksiä, todistetta kulutukseen saattamista koskevien tullimuodollisuuksien täyttymisestä voidaan pitää esitettynä, kun esitetään vähintään yksi seuraavista asiakirjoista — — ."

13 Asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 ja 4 kohdassa täsmennetään seuraavaa:

"2. Lukuun ottamatta ylivoimaista estettä, tuen maksamiseen tai vakuuden vapauttamiseen liittyvät asiakirjat on annettava vienti-ilmoituksen hyväksymistä seuraavien 12 kuukauden kuluessa.

— —

4. Kun 18 artiklan mukaisesti vaadittavia asiakirjoja ei ole voitu esittää 2 kohdassa vahvistetun määräajan kuluessa, vaikka viejä on toiminut mahdollisimman nopeasti hankkiakseen ja toimittaakseen ne tämän määräajan kuluessa, viejälle voidaan myöntää lisäaikaa kyseisten asiakirjojen esittämistä varten."

Asetus N:o 2220/85

14 Maataloustuotteiden vakuusjärjestelmän soveltamista koskevien yhteisten yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta 22 päivänä heinäkuuta 1985 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2220/85 (EYVL L 205, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna 29.4.1987 annetulla komission asetuksella N:o 1181/87 (EYVL L 113, s. 31; jäljempänä asetus N:o 2220/85), 1 artiklassa säädetään vakuuksista, jotka on annettava muun muassa yhteisistä markkinajärjestelyistä vilja-alalla annettujen asetusten puitteissa, jollei mainituissa asetuksissa toisin säädetä.

15 Asetuksen N:o 2220/85 3 artiklan a alakohdan mukaan "'vakuudella' tarkoitetaan takuuta määrän maksamisesta tai siirtymisestä toimivaltaiselle viranomaiselle, jos määritettyä velvoitetta ei ole täytetty".

16 Kyseisen asetuksen 21, 22 ja 28 artiklassa säädetään seuraavaa:

"21 artikla

Kun tätä tarkoitusta varten säädetty todiste kaikkien ensisijaisten, toissijaisten tai alemmanasteisten vaatimusten täyttämisestä on esitetty, vakuus vapautetaan.

22 artikla

1. Vakuus menetetään kokonaan sen määrän osalta, jota vastaavaa ensisijaista vaatimusta ei ole noudatettu, jollei noudattaminen ole ylivoimaisen esteen vuoksi mahdotonta.

2. Ensisijainen vaatimus katsotaan laiminlyödyksi, jos sitä koskevaa todistetta ei ole esitetty sen esittämiselle asetetussa määräajassa, jollei tämän todisteen esittäminen määräajassa ole ylivoimaisen esteen vuoksi mahdotonta. — —

3. Jos todiste ensisijaisen vaatimuksen tai ensisijaisten vaatimusten noudattamisesta esitetään 18 kuukauden kuluessa 2 kohdassa säädetystä määräajasta, 85 prosenttia siirtyneestä määrästä maksetaan takaisin.

Jos todiste ensisijaisen vaatimuksen tai ensisijaisten vaatimusten noudattamisesta esitetään 18 kuukauden kuluessa 2 kohdassa säädetystä määräajasta ja jos siihen liittyvää toissijaista vaatimusta ei ole täytetty, takaisin maksettava määrä on samansuuruinen kuin määrä, joka olisi vapautettu sovellettaessa 23 artiklan 2 kohtaa, vähennettynä 15 prosentilla kyseisen osan vakuutetusta määrästä.

4. Siirtynyttä määrää ei makseta takaisin, jos todiste ensisijaisen vaatimuksen tai ensisijaisten vaatimusten noudattamisesta esitetään 3 kohdassa tarkoitetun 18 kuukauden määräajan päättymisen jälkeen, jollei tämän todisteen esittäminen määräajassa ole ylivoimaisen esteen vuoksi mahdotonta.

— —

28 artikla

1. Jos vakuuden vapauttamiseksi tarvittavien todisteiden esittämiselle ei ole asetettu määräaikaa, määräaika on:

a) 12 kuukautta ensisijaisen vaatimuksen tai ensisijaisten vaatimusten noudattamiselle asetetusta määräajasta

tai

b) jos tällaista määräaikaa ei ole asetettu, 12 kuukautta siitä päivästä, jona ensisijainen vaatimus tai ensisijaiset vaatimukset on [täytetty].

2. Edellä 1 kohdassa säädetty määräaika ei voi olla enemmän kuin kolme vuotta siitä, kun vakuus on liitetty tiettyyn velvoitteeseen, lukuun ottamatta ylivoimaista estettä."

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

17 Glencore osallistui asetuksella N:o 2372/95 avattuun tarjouskilpailuun. Siltä hankittiin tarjouksen perusteella 102 359 tonnia vehnää, ja se antoi tämän johdosta 60 ecun vakuuden tonnilta asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

18 Glencorelle myönnettyjen vientitodistusten mukaan vehnä oli tarkoitus toimittaa yhteen tai useampaan asetuksen N:o 2372/95 liitteessä lueteltuun AKT-maahan. Tarjouskilpailun perusteella hankittu vehnä otettiin tullivalvontaan, ja se vietiin yhteisön alueelta laivalla vuoden 1996 tammikuun ja maaliskuun välisenä aikana.

19 Asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti Bundesanstalt vapautti vakuudesta 20 ecua tonnilta, kun kantaja oli esittänyt todistuksen siitä, että siirretty vehnä oli lähtenyt yhteisön tullialueelta.

20 Asiakirjat, jotka todistavat, että tuotteet saatettiin kulutukseen kohdemaana olevassa AKT-maassa tai AKT-maissa, jätettiin Bundesanstaltille kuitenkin vasta 24.6.1997, eli yli 18 kuukautta sen jälkeen, kun vienti-ilmoitus hyväksyttiin.

21 Bundesanstalt julisti menetetyksi 15 prosenttia vakuudesta, joka oli 40 ecua tonnilta, ja vetosi oikeudellisena perustana asetuksen N:o 2220/85 22 artiklan 2 ja 3 kohtaan sekä 29 artiklaan, joita tarkastellaan yhdessä asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan ja 2 artiklan, asetuksen N:o 2131/93 17 artiklan 5 kohdan sekä asetuksen N:o 3665/87 18 artiklan ja 47 artiklan 2 kohdan kanssa.

22 Sen jälkeen kun Glencoren tästä vakuuden osittaista menetystä koskevasta päätöksestä tekemä valitus oli hylätty, se nosti 3.4.1998 kanteen Verwaltungsgericht Frankfurt am Mainissa, jossa se vaati tämän päätöksen kumoamista.

23 Glencore vetosi ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ensisijaisesti siihen, että asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 kohdassa vahvistettua 12 kuukauden määräaikaa ei sovelleta asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan osalta. Sen mielestä olisi sovellettava pikemminkin asetuksen N:o 2220/85 28 artiklan 1 kohdan

b alakohdassa asetettua 12 kuukauden määräaikaa. Määräajan alkamispäiväksi ei tässä säännöksessä aseteta vienti-ilmoituksen hyväksymistä seuraavaa päivää, toisin kuin asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 kohdassa, vaan siinä säädetään, että vakuuden vapauttamiseksi tarvittavat todisteet on esitettävä 12 kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona ensisijainen vaatimus on täytetty.

24 Bundesanstalt katsoo sitä vastoin, että päätöksen, jossa vakuus julistetaan menetetyksi, oikeudellisena perustana on asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toinen luetelmakohta. Tämän säännöksen nojalla vakuudesta pitäisi vapauttaa 40 ecua tonnilta viidentoista työpäivän kuluessa päivästä, jona tarjouskilpailun voittaja on toimittanut todistuksen siitä, että vehnä on saatettu kulutukseen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa AKT-maassa tai AKT -maissa. Tämä todistus olisi toimitettava asetuksen N:o 3665/87 18 ja 47 artiklan säännösten mukaisesti.

25 Verwaltungsgericht Frankfurt am Main katsoo, että sen käsiteltäväksi saatetun riidan ratkaisu edellyttää asetuksen N:o 2372/93 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan ja asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 kohdan tulkintaa, minkä vuoksi se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko 10.10.1995 annetun komission asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toista luetelmakohtaa tulkittava siten, että 27.11.1987 annetun komission asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 kohtaa on sovellettava vain analogisesti, niin että 12 kuukauden määräaika todisteen esittämiseksi tuonnista kyseiseen AKT-maahan alkaa kulua vasta siitä ajankohdasta, kun tässä asetuksessa asetettu ensisijainen velvollisuus eli tuonti AKT-maahan on täytetty?"

Ennakkoratkaisukysymys

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

26 Glencore katsoo, että asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan oikean tulkinnan mukaan 12 kuukauden määräaika todisteen esittämiseksi vehnän tuonnista kyseiseen AKT-maahan alkaa kulua vasta siitä, kun tuote on tuotu kyseiseen maahan.

27 Glencoren mukaan tämä tulkinta perustuu asetuksen N:o 2372/95 sekä tarkoitukseen että päämäärään eli pyrkimykseen pienentää Ranskan ja Saksan interventioelinten hallussa olevia huomattavia leipävehnän varastoja ja toimittaa tavaraa säännönmukaisesti ja vakain hinnoin AKT-maihin.

28 Glencore väittää, että asetuksessa N:o 2372/95 asetetaan vain määräaika tuotteen viennille, mutta toisin kuin asetuksessa N:o 3665/87, siinä ei aseteta selkeää määräaikaa, johon mennessä tuote on tuotava kohdemaana olevaan AKT-maahan. Tässä säädöksessä, joka koskee yksinomaan vientiä AKT-maihin, lainsäätäjä on tarkoituksellisesti jättänyt vahvistamatta määräajan tuotteen tuonnille kyseiseen AKT-maahan, sillä 12 kuukauden määräaikaa ei usein voida noudattaa. Siitä, ettei vehnän tuonnille AKT-maahan ole asetettu mitään määräaikaa, seuraa väistämättä, ettei myöskään tätä tuontia koskevan todisteen toimittamiselle voida asettaa määräaikaa.

29 Glencoren mukaan edellä esitetty tulkinta asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisesta luetelmakohdasta on perusteltu myös sen vuoksi, että asetusta N:o 2220/85 voidaan soveltaa. Viennin yhteydessä asetuksen N:o 2372/95 mukaisesti annettava vakuus on asetuksen N:o 2220/85 3 artiklan a alakohdassa tarkoitettu vakuus, ja viljojen vienti kohdemaina oleviin AKT-maihin on kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti ensisijainen vaatimus.

30 Kun myöskään ensisijaisen vaatimuksen täyttämiselle ei ole asetettu määräaikaa, Glencore väittää, että määräaika todisteen esittämiseksi tuonnista kohdemaahan on asetuksen N:o 2220/85 28 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan 12 kuukautta siitä päivästä, jona ensisijainen vaatimus, eli tuonti kohdemaina oleviin AKT-maihin, on täytetty.

31 Glencore päättelee tästä, ettei asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa aseteta määräaikaa todisteen esittämiseksi tuonnista kohdemaahan ja että viittaus asetuksen N:o 3665/87 47 artiklaan voidaan tulkita vain siten, että säännökseen voidaan soveltaa asetukseen N:o 2372/95 mukautettua analogiatulkintaa. Asetettu 12 kuukauden määräaika voi siis alkaa kulua vasta, kun tuontia AKT-maahan koskeva vaatimus on täytetty.

32 Komissio katsoo, että asetuksen N:o 3665/87 47 artiklassa säädetyt määräaikoja koskevat säännökset ovat täysimääräisesti sovellettavissa asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan nojalla. Vakuuden vapauttamiseksi tarvittava todiste tuotteen tuonnista kyseiseen AKT-maahan tai kyseisiin AKT-maihin pitäisi siis antaa 12 kuukauden kuluessa ajankohdasta, jona vientitodistus on hyväksytty, ellei määräaikaa pidennetä ylivoimaisen esteen vuoksi.

33 Komission mielestä asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan sanamuoto on selkeä ja yksiselitteinen. Säännöksessä ei ole mitään, mikä viittaisi siihen, ettei viittaus asetuksen N:o 3665/87 47 artiklaan koskisi myös sen 2 kohtaan sisältyvää säännöstä, jonka mukaan määräaika on "vienti-ilmoituksen hyväksymistä seuraavien 12 kuukauden kuluessa".

34 Komissio katsoo, ettei asetuksen N:o 2220/85 28 artiklassa säädettyihin määräaikaa koskeviin säännöksiin ole perusteltua vedota, kuten Glencore esittää. Kyseistä asetusta sovelletaan nimittäin sen 1 artiklan mukaisesti vain, jollei yhteisestä markkinajärjestelystä annetuissa alakohtaisissa asetuksissa toisin säädetä.

35 Komissio väittää vielä, ettei ole mitään syytä olettaa, että asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa oleva viittaus asetuksen N:o 3665/87 47 artiklaan olisi säädöstekstin laadinnassa tapahtunut virhe. Jos kyse olisi ollut tällaisesta virheestä, olisi ollut helppoa korjata se tai muuttaa sen johdosta säännöstä, mutta sitä ei kuitenkaan ole korjattu tai muutettu tällä tavoin. Lisäksi komissio huomauttaa, että myös asetuksen N:o 2131/93 17 artiklassa viitataan vakuuden vapauttamiseksi noudatettavan määräajan osalta asetuksen N:o 3665/87 47 artiklaan.

36 Vaikka komissio katsoo, että asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toiseen luetelmakohtaan sisältyvien selkeiden ja yksiselitteisten säännösten vuoksi sen tulkitsemiseksi ei ole tarpeen tutkia kyseisen asetuksen tarkoitusta, se väittää tämän tarkoituksen vahvistavan sen tulkinnan. Vehnän tuonti AKT-maihin on ollut kyseisellä asetuksella avatun pysyvän tarjouskilpailun voittajien ensisijaisena velvollisuutena, jonka täyttäminen on täytynyt varmistaa

8 artiklan 2 kohdassa säädetyn vakuuden antamisella. Jos tuotteen tuonnista kyseisiin AKT-maihin esitettävälle todisteelle olisi vahvistettu pitempi määräaika kuin se vastaava määräaika, jota sovelletaan asetuksen N:o 2131/93 17 artiklan 5 kohdan mukaisessa yleisessä järjestelmässä, tämä olisi heikentänyt velvollisuuden merkitystä koko asetuksen N:o 2372/95 onnistumisen kannalta.

37 Lisäksi komissio väittää, että toisin kuin Glencore esittää, asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan säännökset eivät ole suhteellisuusperiaatteen vastaisia. Asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 4 kohdan mukaisesti kyseisen artiklan 2 kohdassa tarkoitettua määräaikaa, jossa kulutukseen saattamista koskevien tullimuodollisuuksien täyttymisen todistamiseksi tarvittavat asiakirjat on esitettävä, voidaan viejän hakemuksesta pidentää, jos tällä on vaikeuksia noudattaa määräaikaa. Asetuksen N:o 2220/85 22 artiklassa säädetään porrastetusta seuraamusjärjestelmästä sellaisia tapauksia varten, joissa ensisijaisia vaatimuksia ei täytetä asetetuissa määräajoissa.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

38 Asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädetään selvästi, että 40 ecua tonnilta eli vakuuden määrä, jonka takaisin maksaminen on riitautettu pääasiassa, on vapautettava viidentoista työpäivän kuluessa päivämäärästä, jona tarjouskilpailun voittaja on toimittanut todistuksen siitä, että vehnä on saatettu kulutukseen kyseisessä AKT-maassa tai kyseisissä AKT-maissa.

39 Tässä säännöksessä viitataan nimenomaisesti asetuksen N:o 3665/87 18 ja 47 artiklaan tämän näytön esittämisen osalta.

40 Asetuksen N:o 3665/87 18 artiklassa luetellaan asiakirjat, jotka toimija voi esittää todistaakseen kulutukseen saattamista koskevien tullimuodollisuuksien täyttymisen.

41 Asetuksen N:o 3665/87 4 osastoon, jonka otsikkona on "Tuen maksamismenettely", sisältyvän 47 artiklan 2 kohta on puolestaan selkeä ja yksiselitteinen siltä osin kuin siinä todetaan, että "lukuun ottamatta ylivoimaista estettä, tuen maksamiseen tai vakuuden vapauttamiseen liittyvät asiakirjat on annettava vienti-ilmoituksen hyväksymistä seuraavien 12 kuukauden kuluessa".

42 Asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa ei ole mitään sellaista, jonka perusteella voitaisiin olettaa, ettei viittausta asetuksen N:o 3665/87 47 artiklaan pitäisi soveltaa myös viimeksi mainitun säännöksen 2 kohtaan, joka koskee määräaikaa, jossa vakuuden takaisin maksamista koskeva hakemus on toimitettava.

43 Asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa olevalla viittauksella asetuksen N:o 3665/87 47 artiklaan kulutukseen saattamisesta esitettävää näyttöä koskevan määräajan määrittämiseksi ei

olisi merkitystä, jos sillä ei tarkoitettaisi viimeksi mainitun säännöksen määräaikoja koskevia kahta kohtaa eli kyseisen 47 artiklan 2 ja 4 kohtaa.

44 Asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan ja asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 kohdan säännöksistä seuraa, että 12 kuukauden määräaika, jonka kuluessa toimijan on esitettävä todistus siitä, että vehnä on saatettu kulutukseen kohdemaana olevassa AKT-maassa tai kohdemaina olevissa AKT-maissa, alkaa kulua vienti-ilmoituksen hyväksymispäivästä.

45 Asetuksen N:o 2372/95 tavoite ei mitenkään johda tulkintaan, joka poikkeaisi kyseisten säännösten sanamuotoon selvästi perustuvasta tulkinnasta, vaan se päinvastoin vahvistaa täysin tämän tulkinnan.

46 Asetuksen N:o 2372/95 toisesta ja kolmannesta perustelukappaleesta ilmenee selvästi, että sen pääasiallisena tavoitteena on taata se, että vehnä tosiasiallisesti toimitetaan määräpaikkaansa. Tässä tarkoituksessa velvollisuudelle viedä tavaraa kohdemaana olevaan AKT-maahan tai AKT-maihin on asetettu tiukka määräaika, jonka noudattaminen pyritään varmistamaan saman asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädetyn vakuuden avulla.

47 Toisin kuin Glencore väittää, asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan säännökset eivät ole suhteellisuusperiaatteen vastaisia.

48 Asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 kohdassa säädettyä velvollisuutta toimittaa vakuuden vapauttamista koskeva asiakirja 12 kuukauden kuluessa vientiilmoituksen hyväksymispäivästä ei ole, jos kyseessä oleva toimija näyttää toteen ylivoimaisen esteen.

49 Saman asetuksen 47 artiklan 4 kohdassa annetaan kansallisille viranomaisille oikeus myöntää toimijalle lisäaikaa vaadittujen asiakirjojen esittämiseksi eli viedyn tavaran määräpaikkaan saapumista koskevien todistusten esittämiseksi silloin, kun toimija ei ole voinut esittää niitä 12 kuukauden määräajassa, vaikka se on osoittanut toimineensa mahdollisimman nopeasti hankkiakseen ne ja toimittaakseen ne tämän määräajan kuluessa (asia C-54/95, Saksa v. komissio, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. I-35, 146 kohta).

50 Asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan tarkoituksena ei siis ole automaattisesti evätä viejältä yhteisön lainsäädännössä säädettyjä tukia tai pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa vakuuksia, jotka on annettu saatettaessa interventioelinten hallussa olevia viljoja myyntiin, kun viejä on objektiivisesti katsottuna estynyt esittämästä vaadittuja asiakirjoja 12 kuukauden määräajassa, vaikka se on tehnyt kaiken vaaditun ne saadakseen (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 148 kohta).

51 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, että suuruudeltaan 40 ecua tonnilta olevan vakuuden vapauttamiseksi tarvittava todiste tuotteen tuonnista kyseisiin AKT-maihin on esitettävä asetuksen N:o 3665/87 47 artiklan 2 kohdan mukaisesti 12 kuukauden kuluessa ajankohdasta, jona vientitodistus on hyväksytty, lukuun ottamatta ylivoimaista estettä tai tilannetta, jossa viejä ei ole kyennyt esittämään todistetta

tässä määräajassa, vaikka se on osoittanut toimineensa mahdollisimman nopeasti hankkiakseen sen, ja toimivaltainen viranomainen on myöntänyt sille lisäaikaa.

Oikeudenkäyntikulut

52 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut Verwaltungsgericht Frankfurt am Mainin 17.7.2001 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

1) **Pysyvien tarjouskilpailujen avaamisesta Ranskan ja Saksan interventioelinten hallussaan pitämän leipävehnän viemiseksi tiettyihin AKT-maihin markki-**

nointivuoden 1995/96 aikana 10 päivänä lokakuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2372/95 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, että suuruudeltaan 40 ecua tonnilta olevan vakuuden vapauttamiseksi tarvittava todiste tuotteen tuonnista kyseisiin AKT-maihin on esitettävä maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87, sellaisena kuin se on muutettuna 5.12.1994 annetulla komission asetuksella N:o 2955/94, 47 artiklan 2 kohdan mukaisesti 12 kuukauden kuluessa ajankohdasta, jona vientitodistus on hyväksytty, lukuun ottamatta ylivoimaista estettä tai tilannetta, jossa viejä ei ole kyennyt esittämään todistetta tässä määräajassa, vaikka se on osoittanut toimineensa mahdollisimman nopeasti hankkiakseen sen, ja toimivaltainen viranomainen on myöntänyt sille lisäaikaa.

Puissochet Macken Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 26 päivänä kesäkuuta 2003.

R. Grass

kirjaaja

J.-P. Puissochet

kolmannen jaoston puheenjohtaja